

QUI I COM ES MOU, A ESCENA POLÍTICA

22-J: L'esprint final

L'esprint final ha posat sobre la taula totes les qüestions que ha formulat aquesta campanya electoral. El 22-J en desvelarà algunes claus, que hem volgut plantejar ací, al costat de les opinions dels principals líders, tret del cap de llista del PSOE per València, els assessors del qual han fet impossible que la seua opinió arribàs a EL TEMPS.

F. García

Recta final de les eleccions. La darrera setmana, i l'hora de fer-ne un balanç. Suposem, per un moment, que les empreses publicitàries, a més de confondre els cartells del PSOE pels del PSC-PSOE i enganxar els cartells de Serra a la Safor, ho haguessen embolicat tot. Ningú no s'hauria estranyat de trobar-se amb les següents tanques: «PSOE: l'altra manera de fer Espanya», «PRD: per bon camí», «CDS: ens han de sentir» o «Esquerra Unida: per eixir endavant».

I no ha estat només cosa de la publicitat. No és una broma. Potser aquesta ha estat la campanya electoral més desideologitzada que es puga recordar des de la mort de Franco. Pocs partits venen encara ideologia.

Tres ministres, un aspirant presidenciable, a Barcelona, i la vella oposició.

Ningú no pretén anar més enllà del missatge cridaner o de la imatge amb carisma. A poc a poc, les cares i les consignes bessones arraconen tots els altres arguments.

Totes les opcions ideològiques van desdibuixant-se. A una setmana del 22-J, ¿el PSOE, davant els ulls dels electors, és de dretes o d'esquerres? ¿Suárez és un ex-falangista o un trotskista de la IV? ¿La banca està amb González, amb Suárez, amb Carrillo o amb Roca? ¿El Partit Humanista és, també, d'esquerres o constitueix un producte esotèric dins Esquerra Unida?

El *tuttifruti* ideològic té, però, una excepció: l'adscripció nacional, comunitària o local, fins i tot. El mateix Maravall es declara socarrat convençut i diu que Xàtiva és, quasi, la seua pàtria. Potser això es deu a la presència de *cuneros* en les llistes.

Però es curiós que aquests *cuneros* abdiquen d'exercir-ne, i es declaren, entusiàsticament valencians, catalans o xativins, pels quatre costats. I aquest no és un fenomen gratuït. El bipartidisme somiat per Fraga i González no ha quallat a Catalunya i ha entrat en una crisi absoluta a Euskadi, on els partits *abertzales* avancen significativament en les enquestes, la Coalició Popular desapareix del tot del mapa polític i sembla que el PSOE haja renunciat a mantenir un pes significatiu. Alguna cosa, important, es cou a Barcelona i a Vitòria.

La lluita ideològica, per tant, potser s'ha esborrat. Però la lluita geogràfica —bàsicament nacionalista—, no. Això ha fet que certa dreta dura valenciana

haja pensat que, en aquest camí, tot es ben fàcil i hagen potenciat com la tercera via —autòctona i possibilista— González Lizondo i Unión Valenciana, en un intent més aviat difícil.

En un sentit del tot contrari, hi ha el previsible avanç del nacionalisme polític valencià, fortament ideologitzat, representat per la UPV, que, de segur, superarà els resultats de les anteriors eleccions generals, tot vertebrant un espai electoral i nacional. O el PSM, en el cas de les Illes.

Un partit fort i una majoria absoluta

Potser aquesta, més enllà d'altres consideracions i anècdotes, ha estat —i ho serà— la pedra de toc. Evidentment, els anomenats poders fàctics, entre els quals hi ha la banca, no semblen del tot descontents amb la gestió de PSOE. Però necessiten més pes i més poder decisor. I això només s'aconsegueix amb un govern socialista sense la majoria absoluta.

Mentrestant, a Barcelona, des de Convergència s'ha vist amb preocupació un llarg ofec econòmic, «l'asfíxia premeditada», que només es podrà capgirar amb un pes en el govern de l'estat. El sistema de finançament autonòmic, amb un govern socialista

que compte amb la majoria absoluta al Parlament espanyol, entra en una atzucac ben greu. Això crea un sentiment d'heterogeneïtat dins els convergents que permet de prestar suport a un intent d'alternativa estatal, sòlid de partida, atesos els interessos i les ajudes que pot mobilitzar.

panyol que porta el nom de Miquel Roca.

Barcelona ha esdevingut, doncs, una circumscripció crispadora. Amb la seua nova estratègia, Convergència i Unió pot atraure's el vot d'un ampli sector conservador que fins ara havien optat per candidatures estatals.

Un sistema de partits per fer

A banda tot això, la característica més destacable de les eleccions d'aquest 22 de juny és que s'han perfilat com unes «primàries» de les del 92. Un punt de transició entre un sistema de partits funcional, per elaborar una Constitució, i posar en marxa un model d'estat ixent d'una dictadura, i un altre homogeneïtzat amb el que seria —és— normal en qualsevol democràcia de tall occidental.

Octubre del 1982 representà la desaparició pràctica d'UCD —però encara li queden 12 diputats, ¿qui se'ls quedarà?— i del precari equilibri que aquesta exercia entre Fraga i González, amb la conseqüència del naixement d'un PSOE *peronista* i desmesuradament crescut i una Coalición Popular en cap cas més forta.

La legislatura s'ha esgotat entre la prepotència del

PSOE i la incapacitat mecànica dels confreres del senyor Fraga i ara, encarats a la línia d'eixida de les legislatives del 1992, s'anuncien l'estrepitosa desaparició del fraguisme —i segurament de la CP— i l'inici de l'erosió organitzada al partit del govern des de tres fronts: el PRD de Miquel Roca, el CDS de Suárez i la Izquierda Unida. Dues forces que pretenen ocupar l'espai centrista «cedit» el 1982 i una que pretén fer el mateix —i ho té ben difícil— amb el d'esquerra.

Tres preguntes, doncs, a insinuar: ¿què passarà amb la dreta una vegada desaparegut el pes del senyor Fraga? Òbviament, en naixerà una altra de nova. ¿Però de la mà de qui? ¿Del PDP democristià? ¿D'un pacte PDP-PRD inspirat en el pacte CDC-UDC? ¿Del formalment democristià, però mai se sap, Martín Villa?

Segona qüestió. ¿i amb l'espai centrista? Vuit anys de govern socialista desgastaran prou González perquè pugui renàixer el centrisme. Ara bé, ¿quin centrisme?

I tercera i última: ¿què passarà a l'esquerra del PSOE? Izquierda Unida no se sap encara si intenta reconstruir l'espai comunista o què vol fer. Carrillo és imprevisible. ¿La resta? La solució, en els pròxims quatre anys. □

DOMÈNEC UMBERT

Posats a perdre la majoria absoluta, el PSOE va apostar per un altre candidat centrista més fàcil de manejar, Adolfo Suárez, i sense uns continguts programàtics tan difícil de satisfer. Aquest candidat, però, ha semblat desbocar-se a mitjan camí, perquè, precisament, no compta amb un «suport logístic i econòmic» tan clar. Ací comencen els atacs dels candidats socialistes, fins aquell moment muts. Aquest joc permet, també, una doble estratègia; impulsant dues alternatives de centre, el vot es divideix i perd efectivitat, com passa, d'igual manera, afavorint un candidat comunista, enfront d'un front unitari que pot suscitar un cert recel entre les files del partit en el govern.

Tot aquest panorama prefigura, és clar, un nou camp de batalla clau: Barcelona. Tres ministres, tres, ha desembarcat González en una sola llista: Narcís Serra, Ernest Lluch i Joan Majó. I, enfront d'ells, un candidat a la presidència del govern es-

IKONO

D'altra banda, però, un vot fortament nacionalista, que anteriorment s'havia decantat per CiU seguint l'estratègia de l'alternativa «útil», ara pot anar a parar a unes altres candidatures, com Esquerra Republicana i un altre sector, a la Unió de l'Esquerra Catalana. I el PSOE perd força, malgrat els tres ministres.